

Factsheet taalontwikkelingsstoornissen: 10 kerncijfers en feiten

1) De taalverwerving verloopt bijna automatisch; je kunt als ouder en kind niet snel iets fout doen

Belangrijkste voorwaarde voor de taalverwerving is dat er iemand met je praat (communicatie en taalinput). Taal leren, bijvoorbeeld het Engels op school, verloopt heel anders. Dit is een bewust proces waarvoor je gemotiveerd moet zijn en moet oefenen.

Taalverwerving	Taalleren
<ul style="list-style-type: none"> • Onbewust en automatisch • Kind kan niet weigeren • Relatief onafhankelijk van intelligentie • Onafhankelijk van ambitie • Geen training • Geen correctie mogelijk 	<ul style="list-style-type: none"> • Bewust • Leerling kan ongemotiveerd zijn • Etc...

2) Een taalontwikkelingsstoornis is een onzichtbare handicap



Kunt u aan dit vrolijke meisje zien dat ze slecht te verstaan is en niet zoveel woorden kent? Nee, een taalontwikkelingsstoornis is een onzichtbare handicap. Kinderen met een taalontwikkelingsstoornis hebben moeite met taal. Verder is er niets met ze aan de hand. Hun intelligentie, gehoor, algemene ontwikkeling zijn normaal. De taalproblemen verschillen per kind en per leeftijd. Bij een peuter kunnen weinig praten en onverstaanbaarheid opvallen; bij een ouder kind zijn dat meestal kromme zinnen, verkeerde werkwoorden en

woordvindingsproblemen.

3) Een taalontwikkelingsstoornis is een neurologische ontwikkelingsstoornis van genetische oorsprong

Een taalontwikkelingsstoornis is een neurologische ontwikkelingsstoornis van genetische oorsprong (Dale e.a., 1998). De precieze oorzaak is nog onbekend. De oorzaak ligt niet bij het kind (te lui), de ouders (lage opleiding), of oorontsteking. Er wordt soms beweerd dat er een relatie is tussen sociaal-economische status van de ouders en de taalvaardigheid van een kind. Deze relatie wordt echter nauwelijks gezien in grote populatiestudies en is geen goede voorspeller voor het taalniveau van een vierjarig kind (Reilly e.a., 2010).

4) In elke klas zitten ongeveer 2 kinderen met een taalontwikkelingsstoornis

Van autisme of ADHD hebben mensen vaak wel eens gehoord. De term taalontwikkelingsstoornis is helaas vrij onbekend. Dit suggereert dat er niet zoveel kinderen zijn met taalproblemen. Dat klopt niet. Er zijn minstens zoveel kinderen met taalproblemen als ADHD en veel meer kinderen met taalproblemen dan met autisme. In elke klas van 30 leerlingen zijn er ongeveer 2 kinderen met een taalontwikkelingsstoornis.

- Prevalentie taalontwikkelingsstoornis: 7% (Tomblin e.a., 1997)
- Prevalentie ADHD: 5% (Bishop, 2010)
- Prevalentie Autisme spectrum stoornis: 1% (Bishop, 2010)

5) Meertaligheid veroorzaakt geen taalontwikkelingsstoornis

Baby's en peuters kunnen gemakkelijk meerdere talen tegelijk verwerven. Voorwaarde hiervoor is dat er in beide talen met ze gesproken wordt, bijvoorbeeld Spaans door moeder en Nederlands door vader. Sommige kinderen komen pas op school intensief in aanraking met het Nederlands. Deze meertalige kinderen, die pas op school Nederlands leren, hebben geen taalontwikkelingsstoornis maar een blootstellingsachterstand. Ze leren het beste Nederlands als ze hun eigen taal (bv het Turks) goed hebben leren spreken via hun ouders. Bij twijfels over de ontwikkeling van de thuistaal kan advies gevraagd worden bij het consultatiebureau of het taalteam van het audiologisch centrum (www.fenac.nl).

6) Kinderen met een zwak taalbegrip hebben een minder goede prognose

Taalproblemen kunnen zich beperken tot een achterstand in de taalproductie. Het kind praat nog weinig maar lijkt alles te begrijpen. Het komt ook voor dat er sprake is van een zwakke taalproductie en zwak taalbegrip. Een zwak taalbegrip is een risicofactor voor een blijvende taalontwikkelingsstoornis. Andere risicofactoren zijn: familiaal voorkomen van taalproblemen, achterstand op meerdere taalaspecten, zeer grote taalachterstand.



7) Een taalontwikkelingsstoornis heeft negatieve gevolgen voor lezen, leren en welbevinden

Sommige kinderen blijven hun hele leven kampen met hun taalzwakte. Wanneer je moeite hebt met taal heeft dit consequenties voor je eigen ontwikkeling en welbevinden, je schoolloopbaan en carrière.

- Miscommunicatie leidt tot frustratie, onbegrip, minder vriendschappen, vaker gepest worden;
- Mondelinge taalproblemen leiden tot schriftelijke taalproblemen;
- Moeite met leren lezen en spellen leidt tot leerproblemen;
- Zwakke mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden zijn geen pre bij het vinden van een baan;

- Uit longitudinaal onderzoek blijkt dat volwassenen met een taalontwikkelingsstoornis vaker werkeloos zijn, meer psychiatrische problemen hebben en minder liefdesrelaties en vrienden (Clegg e.a., 2005)

8) Verwacht geen spontaan herstel bij kinderen vanaf 5 jaar

In onderstaande longitudinale studies (uit Tomblin e.a., 2003) werden kinderen op verschillende leeftijden getest en werd bepaald of er nog steeds sprake was van een taalontwikkelingsstoornis (overigens werd in deze studies niet gecontroleerd op therapie en de hoeveelheid ervan).

3 jaar - 7 jaar: 39% nog steeds een taalontwikkelingsstoornis

4 jaar - 5,5 jaar: 56% nog steeds een taalontwikkelingsstoornis

5 jaar - 12 jaar: 72% nog steeds een taalontwikkelingsstoornis

De longitudinale cijfers suggereren dat een taalontwikkelingsstoornis op vijfjarige leeftijd in driekwart van de kinderen hardnekkig is.

9) Logopedische interventie helpt bij taalontwikkelingsstoornissen

Er is een positief effect van vroege taalscreening en interventie (twee jaar) op de latere schoolloopbaan van deze kinderen (Van Agt e.a., 2007). Er is een positief effect van logopedische therapie op de taalproductie van peuters en kleuters met een taalontwikkelingsstoornis (Law e.a., 2003; Broomfield & Dodd, 2011).

10) Nog nooit gehoord van 'taalontwikkelingsstoornissen'?

Een taalontwikkelingsstoornis is relatief onbekend vergeleken met andere neurologische ontwikkelingsstoornissen zoals 'dyslexie' of 'autisme'. Door de onbekendheid is er weinig wetenschappelijk onderzoek naar de oorzaken en gevolgen van de stoornis en naar innovatie van diagnostiek en behandeling. Waarom is het belangrijk dat er meer aandacht komt voor het effect van logopedische interventie bij kinderen met een taalontwikkelingsstoornis?

- Beschikbaarheid van evidentie: relatief weinig effectonderzoek (o.a. Kalf & De Beer, 2004)
- Omvang van de logopedische zorg: 61% van de logopedisten werkt met kinderen (Priester e.a., 2009)
- Behoeft in het veld: het thema Taalontwikkelingsstoornissen krijgt van logopedisten de hoogste prioriteit m.b.t. ontwikkeling van kennis en richtlijnen (De Beer, 2008)

